

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО СТОЯН НИКОЛОВ срещу БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 68504/11)

РЕШЕНИЕ

Чл. 1 Протокол 1 • Контрол върху ползването на притежанията •
Ненужно комбиниране на административна глоба с конфискация на
цялата сума, която не е декларирана пред митническите органи, за да се
гарантира възпиращият и наказателен ефект от санкцията и да се
предотвратят други нарушения на задължението за деклариране •
Непропорционална конфискация • Преследване на чисто наказателна
цел
Чл. 13 (+ Чл. 1 П1) • Ефективно вътрешноправно средство за защита
срещу твърдяно право на зачитане на собствеността

СТРАСБУРГ

20 юли 2021 г.

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

По делото Стоян Николов срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
заседаващ в състав:

Тим Айке, *председател*,

Йонко Грозев,

Фарис Вехабович,

Юлия Антоанела Моток,

Габриеле Кучко-Щадлмайер,

Пер Пастор Виланова,

Ана Мария Гуера Мартинс, *съдии*

и Андреа Тамиети, *секретар на отделението*,

Предвид:

жалбата (№ 68504/11) подадена срещу Република България и въз основа на която гражданин на тази държава - г-н Стоян Тодоров Николов („жалбоподател“) сезира Съда на 13 октомври 2011 г. на основание чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“),

решението Българското правителство („Правителството“) да бъде уведомено за оплакванията, основани на член 6 § 1 от Конвенцията относно мотивите за решението от 13 април 2011 г. на Софийски административен съд, оплакванията, основавани на член 1 от Протокол № 1 и тази, основани на член 13 от Конвенцията, и да обяви жалбата за недопустима в останалата част,

становищата на страните,

След разисквания в закрито заседание на 29 юни 2021 г.,

Постановява следното решение, прието на същата дата:

ВЪВЕДЕНИЕ

1. След административно производство на жалбоподателя е наложена административна глоба и е отнета цялата сума, която той не е декларирал пред митническите органи. Като се позовава на член 6 § 1 и член 13 от Конвенцията и на член 1 от Протокол № 1, той се оплаква срещу санкциите, които са му наложени в рамките на това административно производство като твърди, че Софийски административен съд не е отговорил на важен аргумент, повдигнат от него в рамките на процедурата по оспорване на тези санкции и твърди липсата на вътрешноправни средства за защита, които биха му позволили да отстрани твърдяното нарушение на правото на зачитане на собствеността му.

ФАКТИ

2. Жалбоподателят е роден през 1960 г. и живее в Рогош. Представява се от М. Екимджиев и К. Бончева, адвокати, практикуващи в Пловдив.

3. Жалбоподателят е починал на 3 април 2015 г. Съпругата му - г-жа Костадинка Николова и двамата му сина, Тодор Николов и Иван Николов, изразяват желание да продължат производството пред Съда. Те запазват същите представители.

4. Правителството се представлява от правителствения агент г-жа В. Христова от Министерството на правосъдието.

5. Жалбоподателят е бил земеделски производител. На 9 февруари 2009 г. отива на летище София, откъдето трябва да се качи на полет за Лондон. Със себе си носи сумата от 34 300 евро (EUR) в брой, която е предназначена за закупуване на трактор. След като преминава проверката за самоличност, до жалбоподателя се е приближила митническа служителка, която го е попитала дали носи със себе си чуждестранна валута. Жалбоподателят отговаря положително и представя парите, които носи.

6. В същия ден митническата служителка съставя протокол за административно нарушение, в което жалбоподателят е обвинен, че не е декларирал сумата от 34 300 евро и че не е представил удостоверение за липса на просрочени задължения, от което да е видно, че няма задължения към държавната хазна. Сумата е отнета.

7. Срещу жалбоподателя е заведено наказателно производство за неизпълнение на задължението за деклариране пред митницата и административното производство е прекратено. На 19 февруари 2009 г., в рамките на наказателното производство, жалбоподателят официално е обвинен в неизпълнение на задължението за деклариране пред митническите органи, нарушение, наказуемо по чл. 251, ал. 1 от Наказателния кодекс.

8. Органите на прокуратурата са извършили проверка на залата за заминаващи на летището, изслушали са няколко свидетели и са събрали писмени доказателства. Разпитан по време на разследването, жалбоподателят обяснява, че възнамерява да пътува до Обединеното кралство с цел да закупи селскостопанска машина, която е открил в интернет и че намерените у него пари са били от спестяванията му. Той е представил банкови документи, от които е видно, че за тази цел е изтеглил пари, както и данъчни удостоверения, доказващи, че няма просрочени задължения към държавната хазна. След това жалбоподателят е обяснил, че ще пътува със самолет за първи път и че никъде не е видял табела, информираща пътниците за задължението да декларират пренасяните в брой суми. Той е добавил, че когато митническите органи са го попитали дали носи пари в брой, той е

отговорил положително и незабавно е показал парите, които е носел. Заявил е, че не е имал намерение да скрие въпросните пари.

9. На 30 септември 2009 г. наблюдаващият прокурорът, прекратява наказателното производство срещу жалбоподателя. Въз основа на събраните доказателства (вж. параграф 8 по-горе), прокурорът установява, че жалбоподателят не е скрил умишлено парите, които е носел със себе си, и че напротив, декларирал ги е устно пред митницата. Установено е, че жалбоподателят никога преди това не е попълвал митническа декларация и че в залата за заминаващи на летище София не е имало обяснителна табела с указание за пътниците, че са задължени да декларират суми в брой над 10 000 евро. При тези обстоятелства прокурорът заключава, че не е налице умишлена вина от страна на обвиняемия и преценява, че въпросните факти не представляват престъпление.

10. Решението на прокурора не е оспорено и става окончателно седем дни по-късно. Вследствие на това административното производство, което е било спряно (вж. параграф 7 по-горе), е възобновено.

11. С решение от 25 ноември 2009 г. ръководителят на митническата служба на летище София установява, че за въпросната сума от 34 300 евро жалбоподателят не е изпълнил задължението за деклариране, установено от националното законодателство, което представлява нарушение на член 11, ал. 3 от Валутен закон от 1999 г. и чл. 2, ал. 2 и 4 от Постановление №10 на Министерски съвет от 16 декември 2003 г. (параграфи 17 и 18 по-горе). Той разпорежда тази сума да бъде отнета и налага на жалбоподателя глоба в размер на 1 000 лв. (BGN) (около 500 евро).

12. Жалбоподателят оспорва това решение пред Софийски районен съд. В писмените си становища адвокатът на жалбоподателя повдига три аргумента за твърдяната незаконосъобразност на обжалваното решение. На първо място, той твърди, че имуществените и морални елементи на въпросното административно нарушение не са установени, като твърди, че жалбоподателят е декларирал задържаната сума устно и че не е знаел и не е бил информиран, че трябва да попълни писмена декларация за целта. На второ място, посочва недостатък на производството с мотива, че констативният протокол за административно нарушение посочва, че става въпрос за нарушение, което между другото противоречи на Регламент № 1889/2005 на Европейския парламент и Съвета (параграф 23 по-нататък), докато за решението за административна санкция този регламент не е взет предвид като правно основание за установеното нарушение. Накрая адвокатът излага, че наложеното наказание е несъвместимо с правото на Европейския съюз, като по-конкретно подчертава, че член 3 § 1 от Регламент (ЕО) №1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета

предвижда задължение за деклариране на суми в брой само когато съответното лице прекосява външните граници на Съюза, а не в случай на пътуване между две държави-членки.

13. С решение от 15 ноември 2010 г. Софийски районен съд отменя решението на ръководителя на митническата служба, взето на 25 ноември 2009 г. Съдът първо счита, че констативният протокол, съставен на 9 февруари 2009 г. (вж. параграф 6 по-горе) и решението от 25 ноември 2009 г. (вж. параграф 11 по-горе) не отразяват вярно въпросните факти, което според него представлява сериозно нарушение на процесуалните правила. След това той счита, че документите в преписката не показват, че поведението на жалбоподателя е било виновно, и че моралният елемент на нарушението не е установен. Накрая съдът отбелязва, че уводната част на обжалваното решение, в която се позовава на Регламент № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета, не съответства на текста на разпоредителната част, в която този регламент не се споменава. Освен това съдът е отбелязва, че въпросният регламент се отнася до пари, които „влизат в или излизат от Общността“, докато жалбоподателят просто упражнява свободата си на придвижване в рамките на Европейския съюз, като пътува между две държави-членки.

14. Митническите органи обжалват пред Софийски административен съд. Тяхната процесуална представителка твърди, че жалбоподателят е извършил въпросното административно нарушение по непредпазливост, което според тях им дава право да ангажират административната му отговорност. Освен това тя твърди, че процедурата не е опорочена от грешки, които да обосноват отмяната на решението от 25 ноември 2009 г. (вж. параграф 11 по-горе).

15. От документите по преписката е видно, че адвокатът на жалбоподателя възразява срещу жалбата, подадена от митническата служба. Жалбоподателят не уточнява кои аргументи са изтъкнати от адвоката по време на производството пред административния съд и не представя никакви документи в тази връзка, като например протокола от заседанието или писмените становища на адвоката.

16. С окончателно решение от 13 април 2011 г. Софийски административен съд отменя решението на районния съд и потвърждава решението, взето от ръководителя на митническата служба на 25 ноември 2009 г. Въз основа на събраните доказателства той установява, че по непредпазливост жалбоподателят не е декларирал писмено пред българските митнически власти, че пренася сумата от 34 300 евро в брой и не е представил удостоверение, че няма просрочени задължения. Административният съд счита, че в рамките на административното производство жалбоподателят е бил запознат с деянията, в които е обвинен, което му е позволило да упражни изцяло правото си на защита. Освен това е отсъдил, че несъответствието между въвеждащата част и

разпоредителната част на обжалваното решение (вж. параграф 13 по-горе) не представлява съществен недостатък на производството. По-конкретно посочва, че решението от 25 ноември 2009 г. не взема предвид член 3 от Регламент № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета като правно основание за налагане на въпросната санкция. Добавя още, че ако тази разпоредба е била цитирана във встъпителната част на решението е било защото е посочена в констативния протокол, съставен на 9 февруари 2009 г. (вж. параграф 6 по-горе). Според съда обаче това е техническа неточност, която не е попречила на жалбоподателя нито да разбере защо е подложен на наказателно преследване, нито да организира защитата си.

ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

I. ПРИЛОЖИМО НАЦИОНАЛНО ПРАВО

A. Режим на внос и износ на валута

17. Съгласно българското законодателство, режимът за внос и износ на чуждестранни валути се урежда от Валутния закон от 1999 г. Съответните разпоредби на този закон, във версията му, която е в сила в момента на настъпване на обстоятелствата, трябва да се четат по следния начин:

Член 11

„(1) Физическите лица (...) могат да внасят и изнасят (...) неограничено количество левове и чуждестранни валути в наличност при спазване на определените от този закон изисквания.

(...)

(3) При внасяне или изнасяне на сума над 25 000 български лева или тяхната им равностойност в чуждестранна валута, физическите лица (...) декларират пред митническите органи размера и произхода на паричните средства (...) и им представят удостоверение от съответната териториална дирекция в Националната агенция за приходите, че нямат просрочени задължения. “

Член 18

„(1) Който извърши или допусне извършване на нарушение на по чл.11, ал.3, (...) както и на нормативните актовете по тяхното прилагане, се наказва с глоба в размер от 1 000 до 3 000 лв., ако деянието не съставлява престъпление. “

Член 20

„Предметът на нарушението се отнема в полза на държавата, включително когато извършителят не може да бъде установен. “

РЕШЕНИЕ СТОЯН НИКОЛОВ срещу БЪЛГАРИЯ

18. Съответните разпоредби на министерско постановление №10 от 16 декември 2003 г. относно приложението на този закон, във версията им, която е в сила в момента на настъпване на обстоятелствата, трябва да се четат по следния начин:

Член 2

„(1) Физическите лица (...) могат да внасят и изнасят парична сума по-малка от 10 000 евро или нейната равностойност в български лева или в чуждестранни валути, без да се налага да ги декларират писмено пред митническите органи.

(2) Физическите лица (...) могат да внасят и изнасят парична сума, равна на или по-голяма от 10 000 евро или тяхната равностойност в български лева или в чуждестранна валута, след като са декларирали пред митническите органи, в съответствие с член 8, самоличността на собственика и получателя, стойността и формата, която приема, произхода ѝ, местоназначението ѝ, използваните транспортни средства и определения маршрут.

(4) Митническите органи разрешават износа на парични суми, надвишаващи 25 000 български лева или тяхната равностойността в чуждестранна валута, при представяне на удостоверение от съответната териториална дирекция в Националната агенция за приходите, че нямат просрочени задължения. “

Член 8

„(1) В случаите, предвидени в член 2, ал. 2 (...), физическите лица (...) попълват и представят пред митническите органи митническа декларация, чийто образец е одобрен от министъра на финансите. “

19. През 2011 г., с изменение на закона за валутата от 1999 г. (вж. параграф 17 по-горе), режимът за деклариране при изнасяне на суми в брой е изменен. Съответните разпоредби сега се четат както следва:

Член 11

„(1) Физическите лица могат да пренасят през границата на страната неограничено количество парични средства. “

Член 11б

„(1) Пренасянето(...) на парични средства, в размер на 10 000 евро или повече или тяхната равностойност в левове или друга валута през границата на страната за или от друга държава-членка на Европейския съюз, се декларира при поискване от страна на митническите органи.

(...)

(3) Задължението за деклариране при поискване по ал. 1, се смята за изпълнено при отказ за деклариране или ако декларираната информация е невярна или непълна. “

Член 18а

„(1) При неизпълнение на задълженията, по член 11б, ал. 3 (...), физическите лица се наказват с глоба в размер от 1000 до 3000 лв. (...). “

20. Член 20 от закона от 1999 г. (вж. параграф 17 *in fine* по-горе) е отменен през февруари 2020 г.

В. Закон за отговорността на държавата и общините за вреди

21. Съответните разпоредби на член 2, ал. 1 от този закон, във версията, която е в сила към момента на деянията, са обобщени в решението *Колев срещу България* (реш.), № 69591/14, §§ 12-14, 30 май 2017 г.).

II. ПРИЛОЖИМО ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

22. Съответните разпоредби на Договора за функционирането на Европейския съюз (наричани по-долу „ДФЕС“) гласят следното:

Член 63

„1. В рамките на разпоредбите на настоящата глава, всички ограничения върху движението на капитали между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни се забраняват.“

Член 65

„1. Член 63 не накърняват правото на държавите-членки:

(...)

б) да вземат всички необходими мерки за предотвратяване на нарушения на националните законови и подзаконови норми , в частност в данъчната област и областта на надзора за благоразумие на финансовите институции, или да предвидят процедури за деклариране на движението на капитал за целите на административната или статистическа информация или да вземе мерки, които са оправдани от съоръжения за обществен ред или обществена сигурност.

(...)

3. Мерките и процедурите, посочени в параграфи 1 и 2 не представляват средство за произволна дискриминация или прикрито ограничение на свободното движение на капитали и плащания по смисъла на член 63.“

23. Съответните разпоредби на Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността, който е бил в сила към момента на настъпване на деянията, се чете, както следва:

Член първи

Цел

„1. Настоящият регламент допълва разпоредбите на Директива 91/308/ЕИО по отношение на операциите през финансови и кредитни институции и относно определени професии, като предвижда хармонизирани норми за контрол от

страна на компетентните органи на пари в брой , които влизат или излизат от Общността.

2. Настоящият регламент не засяга националните мерки за контрол на движението на пари в брой в рамките на Общността, когато такива мерки са предприети в съответствие с член 58 от Договора. “

Член 3

Задължение за деклариране

„1. Всяко физическо лице, което влиза или излиза от Общността и носи пари в брой на стойност 10 000 евро или повече, е задължено да декларира тази сума пред компетентните органи на държавата-членка, през която влиза или излиза от Общността, в съответствие с настоящия регламент. Задължението за деклариране се счита за неизпълнено, ако декларираната информация е невярна или непълна. “

24. Някои държави-членки на Европейския съюз въвеждат задължение за деклариране за физически лица, които влизат или излизат от друга държава-членка на Съюза, ако пренасят сума равностойна на 10 000 евро или по-голяма. Според информацията, публикувана на уеб страниците на отделните национални митнически органи, следните държави са сред тези, които са избрали да въведат такова задължение в различни форми: Германия, Франция, Люксембург, Белгия, Италия, България, Латвия, Литва, Кипър и Малта. Други държави-членки като Австрия, Финландия, Швеция, Холандия, Унгария или Хърватия са решили да не въвеждат подобно задължение за деклариране за тази категория пътници.

25. В съдебната практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът на ЕС“) се наложи да бъде проучено дали тези национални мерки са в противоречие с разпоредбите на първичното и вторичното право на Съюза. В постановлението си от 31 май 2018 г. по дело C-190/17, Lu Zheng срещу Ministerio de Economía y Competitividad (ЕС: C:2018:357), той припомни по-конкретно, че в съответствие с разпоредбите на Член 65 от ДФЕС (параграф 22 по-горе), Регламент № 1889/2005 не засяга възможността държавите-членки да осъществяват национален контрол върху движението на пари в брой в рамките на Съюза (точка 34). След това посочва, че от трайно установената съдебна практика следва, че установеното с Договорите свободното движение на капитали, не е пречка износът на банкноти да подлежи на предварителна декларация (точка 39). Освен това утвърждава, че принципът на пропорционалност е задължителен, когато се отнася не само за определянето на елементите от състава на нарушението, но и до определянето на правилата относно тежестта на глобите и до преценката на обстоятелствата, които могат да бъдат отчитани при определянето на тези глоби. (точка 40). Той добавя, че по-конкретно административните или санкционните мерки, предвидени в дадено национално законодателство не трябва да надхвърлят границите на необходимото за постигане на законно преследваните с това

законодателство цели (точка 41) и че тежестта на санкциите трябва да бъде в съответствие с тежестта на наказваните от тях нарушения (точка 42). Като прилага тези принципи, в този случай Съдът на ЕС заключи, че членове 63 и 65 от ДФЕС следва да се тълкуват като противоречащи на разпоредба на държава-членка, която предвижда, че неизпълнението на задължението за деклариране на значителни суми пари в брой в брой, които се внасят или изнасят от територията на тази държава, се налага глоба, която може да достигне двукратния размер на недеklarираната сума. (точка 46).

26. В определение, издадено на 19 декември 2019 г. по делото C-679/19, NL срещу Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București (ЕС: C:2019:1109), и след като прилага принципите, изложени в посоченото по-горе постановление Lu Zheng, по-конкретно тези, свързани с пропорционалността на предвидените санкции (параграф 25 по-горе), Съдът на ЕС счита, че членове 63 и 65 от ДФЕС следва да се тълкуват като противопоставяне на разпоредба на държава-членка, която, за да санкционира неизпълнението на задължението за деклариране на значителни суми в брой, които се внасят или изнасят от територията на тази държава, е предвидила, в допълнение към налагането на административна глоба, конфискуването в полза на държавата на недеklarираната сума над 10 000 евро (точка 39).

ПРАВОТО

I. ПРЕДВАРИТЕЛНО СТАНОВИЩЕ

A. Относно статута на наследниците на г -н Стоян Николов да поддържат жалбата пред Съда

27. Съдът отбелязва, че г-н Стоян Николов е починал на 3 април 2015 г., т.е. докато производството все още е било висящо. Вдовицата му (г-жа Костадинка Николова) и двамата му сина (г-н Тодор и Иван Николови) изразяват желанието си да продължат жалбата, която първоначално е подадена от жалбоподателя (вж. параграф 3 по-горе).

28. Предвид предмета на настоящото дело, всички доказателства, с които разполага и съответната приложима съдебна практика (*Ergezen c. Turquie* № 73359/10, §§ 28 и 29, 8 април 2014 г.), Съдът счита, че вдовицата и двамата сина на г-н Стоян Николов имат легитимен интерес да продължат жалбата от името на починалия. Признава правото им да заменят този жалбоподател отсега нататък. По практически съображения в настоящото решение ще продължим да използваме термина „жалбоподател“ за обозначаване на Стоян Николов, въпреки че сега този статут трябва да се даде на съпругата му и двамата му сина

(вж. *Ergezen*, посочен по-горе, § 30 *in fine*, с цитираната в него препратка).

В. Относно изчерпването на вътрешноправните средства за защита

29. Предварително Правителството възразява срещу неизчерпването на вътрешноправните средства за защита. То отбелязва, че наказателното производство, открито срещу жалбоподателя, е приключило (вж. параграф 9 по-горе). Счита, че следователно жалбоподателят е можел да предяви иск за обезщетение по член 2, ал. 1, точка 3 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (параграф 21 по-горе) и да получи, ако е необходимо, обезщетение за претърпени имуществени и неимуществени вреди.

30. Жалбоподателят възразява, че жалбата му се отнася не до изхода на наказателното производство срещу него, а до административните санкции, които са му наложени от митническите органи и които са потвърдени от административните съдилища. Следователно той счита, че предложеното от Правителството средство за защита, което би могло да се използва след прекратяването на наказателното производство, не е от значение в настоящия случай.

31. Общите принципи относно изчерпването на вътрешноправните средства за защита бяха припомнени от Голямата камара в Решение по дело *Vučković* и други срещу Сърбия ((предварително възражение) [GC], № 17153/11 и 29 други, §§ 69-77 на 25 март 2014 г.). По-конкретно, задължението за изчерпване на вътрешноправните средства за защита налага на жалбоподателите да използват нормално наличните и достатъчни средства за защита, които им дават възможност да получат обезщетение за твърдените от тях нарушения (*ibid.*, § 71). За да бъде счетено за ефективно, едно средство за защита трябва да може директно да коригира ситуацията, предмет на оплакване и да представи разумни очаквания за успех (*ibid.*, § 74).

32. Като разглежда фактите по делото, най-напред Съдът отбелязва, че жалбоподателят е бил обект на две производства - наказателно производство, което е прекратено от прокуратурата (вж. параграф 9 по-горе) и административно производство, което води до налагане на административна глоба и конфискуване на парите, които не е декларирал пред митническите органи. (вж. параграфи 11 до 16 по-горе). Именно това административно производство е в основата на всички оплаквания, които повдига (вж. параграф 1 по-горе).

33. След това Съдът установява, че предложеното от Правителството средство за защита би позволило на жалбоподателя да получи обезщетение единствено за щетите, претърпени в резултат на наказателното производство срещу него, и че то няма връзка с

наложените на жалбоподателя административни санкции, нито със справедливостта на административното производство (вж. параграфи 21 и 29 по-горе). Следователно това средство за защита не би могло пряко да коригира ситуацията, от която се оплаква жалбоподателят, и не може да се счита за достатъчно ефективно в конкретния случай.

34. Следователно Съдът счита, че възражението на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, трябва да се отхвърли.

II. ПО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

35. Жалбоподателят се оплаква, че в решението си от 13 април 2011 г. (вж. параграф 16 по-горе), Софийски административен съд не отговоря на довода му, според който, наложените му административни санкции противоречат на правото на Европейския съюз.

Той се позовава на член 6, ал. 1 от Конвенцията, който, в приложимите части, гласи следното:

"Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело (...) от съд (...). (...)"

A. Доводи на страните

36. Жалбоподателят излага, че по време на разглеждането на жалбата му срещу решението, взето от ръководителя на митническата служба на 25 ноември 2009 г. (вж. параграф 11 по-горе), той е твърдял, че наложените му санкции са несъвместими с правото на Европейския съюз. Той посочва, че е твърдял, че член 3 от Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета разрешава прилагането на задължение за деклариране само за физическите лица, които влизат или напускат ЕС с парична сума, равна или по-голяма от 10 000 евро и добавя, че когато е пътувал между две държави, които по това време са членки на Съюза, а именно България и Обединеното кралство, той не е попадал в тази категория. Казва, че жалбата му е отхвърлена от Софийски административен съд, който, когато се е произнесъл на последна инстанция, не е отговорил на този аргумент. Но сега счита, че това е правно основание, което би могло да бъде от решаващо значение за изхода на делото. По този начин, според жалбоподателя твърденият пропуск на административния съд представлява нарушение на правото му на справедлив процес, защитено от член 6 § 1 от Конвенцията.

37. Правителството възразява на тезата на жалбоподателя и счита, че твърденията му са неоснователни. Смята, че Софийски административен съд е разгледал всички фактически и правни въпроси, които са от значение в настоящия случай, и че е постановил изцяло аргументирано решение.

В. Преценката на Съда

38. Съдът припомня, че съгласно утвърдената си съдебна практика, отразяваща принцип, свързан с доброто правораздаване, съдилищата и трибуналите трябва да посочват в достатъчна степен аргументите, на които основават решенията си. Обхватът на това задължение може да варира според вида на решението и трябва да бъде преценяван във всеки отделен случай предвид конкретните обстоятелства (*García Ruiz c. Espagne* [GC], № 30544/96, § 26, ЕСПЧ 1999-I). Без да се изисква подробен отговор на всеки аргумент на жалбоподателя, това задължение налага всяка страна в съдебното производство да очаква конкретен и изричен отговор на средствата, които са от решаващо значение за изхода на въпросното производство (вж., измежду други примери, *Ruiz Torija c. Espagne*, 9 декември 1994 г., §§ 29-30, серия А № 303-А и *Higgins et autres c. France* 19 февруари 1998 г., §§ 42-43, *Сборник с постановления и решения* 1998-I). Освен това Съдът проверява дали обосновката на решенията на националните съдилища не е автоматична или стереотипна (*Moreira Ferreira c. Portugal* (n 2) [GC], № 19867/12, § 84, 11 юли 2017 г., с цитираните там позовавания).

39. Като разглежда фактите по делото, Съдът отбелязва, че жалбоподателят е оспорил наложените от митническите органи санкции, като първо е обжалвал пред Софийски районен съд. Той посочва три правни основания пред този първоинстанционен съд: i) липса на материални и морални елементи на административното нарушение; ii) недостатък на производството, основан според него на липсата на позоваване на Регламент № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета в разпоредителната част на обжалваното решение; и iii) несъответствие на наложените санкции с материалното право на Европейския съюз (вж. параграф 12 по-горе). Първоинстанционният съд удовлетворява искането му, като изрично подкрепя първото и второто повдигнати основания (вж. параграф 13 по-горе). Митническата служба оспорва това решение пред административния съд, който го е отменил, считайки, че материалните и моралните елементи на нарушението са установени и че процесът на вземане на решение не е белязан от сериозни нарушения на процесуалните правила (вж. параграфи 16 по-горе).

40. Жалбоподателят твърди, че това последно решение на административния съд не е било достатъчно аргументирано и критикува

този съд, че не е разгледал въпроса за съответствието на санкциите с материалното право на Европейския съюз (параграф 36 по-горе).

41. Съдът отбелязва обаче, че нищо в преписката не му позволява да заключи, че този аргумент всъщност е действително повдигнат пред административния съд. Жалбоподателят не представя доказателства, като например протокол от съдебното заседание, проведено пред административния съд, или писмените становища на неговия адвокат, в подкрепа на твърдението му (вж. параграф 15 по-горе). При липса на такива доказателства Съдът не може да установи, че административният съд не е изпълнил задължението си да отговори на решаващ аргумент, който жалбоподателят твърди, че е отправил към него.

42. Освен това Съдът констатира, че административният съд е изложил уместни и конкретни причини за разрешаване на спора, за който е бил сезиран (вж. параграф 16 по-горе). Следователно постановлението му не се основава на автоматично или стереотипно аргументиране и вземането му не е било произволно.

43. В светлината на тези елементи Съдът счита, че жалбата, формулирана съгласно член 6 § 1 от Конвенцията, е явно неоснователна и следователно трябва да бъде отхвърлена в приложение на член 35, §§ 3 а) и 4 от Конвенцията.

III. ОТНОСНО ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 1 ОТ ПРОТОКОЛ №1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

44. Жалбоподателят се оплаква, че е санкциониран с глоба и с конфискация на недекларираната пред българските митнически органи парична сума.

Той се позовава на член 1 от Протокол № 1 от Конвенцията, който гласи следното:

„Всяко физическо или юридическо лице има право мирно да е ползва от своите притежания. Никой не може да бъде лишен от своите притежания освен в интерес на обществото и съгласно условията, предвидени в закона и общите принципи на международното право.

Предходните разпоредби не накърняват по никакъв начин правото на държавите да въвеждат такива закони, каквито сметнат за необходими, за осъществяването на контрол върху ползването на притежанията в съответствие с общия интерес или осигуряване на плащането на данъци или други постъпления или глоби.“

А. По допустимостта

45. Като констатира, че тази жалба не е явно необоснована, нито недопустима на друго основание, посочено в чл. 35 от Конвенцията, Съдът я обявява за допустима.

В. По същество

1. Доводи на страните

а) Жалбоподателят

46. Жалбоподателят заявява, че след административното производство той е санкциониран за неизпълнение на задълженията си за деклариране пред българските митнически органи с глоба от 1000 лв. и с отнемане на сумата от 34 300 евро. Тези мерки представляват намеса в упражняването на правото му мирно да се ползва от своите притежания, което той счита за несправедливо, поради изложените по-долу мотиви.

47. Той твърди, преди всичко, че тази намеса е в противоречие с правото на Европейския съюз. Всъщност, според него, това предвижда задължение за деклариране само за пари, които се внасят или изнасят от Общността, като това правило намира пряко приложение в българската национална правна система и има предимство пред националното законодателство, което му противоречи. Според жалбоподателя въпросната намеса следователно не е „предвидена от закона“.

48. На второ място, жалбоподателят поддържа, че намесата е произволна: той твърди, че не е бил в ситуация на пране на пари и следователно тази намеса не е преследвала никаква законна цел.

49. Жалбоподателят накрая оспорва необходимостта от тази намеса. В това отношение той твърди, че наложените санкции са непропорционални предвид конкретните обстоятелства по делото: националното законодателство би позволило изнасяне на пари в брой без никакви ограничения; парите, които е пренасял, са щели да имат установен и законен произход; единственото му неизпълнение е било неволното недеклаиране на пренасяната сума; държавата не би понесла никакви материални щети; и накрая, изобщо не е било необходимо да се комбинира налагането на административна глоба и отнемане на цялата недеклаирана сума.

б) Правителството

50. Правителството оспорва довода на жалбоподателя и твърди, че в този случай не е имало нарушение на член 1 от Протокол № 1.

51. Като признава, че обжалваните мерки представляват намеса в правото на жалбоподателя мирно да се ползва от своите притежания, правителството твърди, че тази намеса е оправдана по следните причини.

52. На първо място, санкциите, наложени в конкретния случай, са предвидени от Валутния закон от 1999 г. (вж. параграф 17 по-горе), с Министерско постановление № 10 относно прилагането на този закон (параграф 18 по-горе), но и от разпоредбите на Регламент № 1889/05 на

Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно контрола на паричните средства в брой, които се внасят или изнасят от Общността (параграф 23 по-горе).

53. След това Правителството твърди, че въпросните мерки преследват легитимна цел, а именно предотвратяване на незаконното изнасяне на платежни средства и че следователно обслужват обществен интерес.

54. И накрая, ни уверява, че въпросната намеса е пропорционална на тежестта на нарушението, извършено от жалбоподателя, който не е декларирал значителна сума пари пред митническите органи. Правителството добавя, че жалбоподателят е санкциониран с глоба, равностойна на минимума, предвиден от приложимото национално законодателство, и че предметът на нарушението е бил отнет. Затова Правителството заключава, че държавата не е превишила обхвата на преценката си, с която би разполагала съгласно член 1 от Протокол № 1, за контрол върху ползването на притежанията в съответствие с общия интерес.

2. Преценката на Съда

55. Съдът отбелязва, че в конкретния случай жалбоподателят е осъден да заплати глоба и конфискация на сумата, която не е декларирал пред митническите органи (вж. параграфи от 11 до 16 по-горе). В светлината на съдебната си практика в тази връзка (вж. по-конкретно *Grifhorst c. France*, № 28336/02, §§ 84-86, 26 февруари 2009 г. и *Gabrić c. Croatie*, № 9702/04, § 33, 5 февруари 2009 г.) Съдът счита, че става въпрос за намеса в правото на жалбоподателя мирно да се ползва от своите притежания, че обжалваните мерки попадат в обхвата на разпоредбите за контрол върху ползването на притежанията и че тази ситуация попада в обхвата на приложение на втория параграф на член 1 от Протокол №1.

56. Следователно Съдът трябва да определи дали тази намеса е била „предвидена от закона“, дали е преследвала легитимна цел и дали е пропорционална на преследваната цел (*Тогрул срещу България*, № 20611/10, § 39, 15 ноември 2018 г.).

57. На първо място отбелязва, че двете наложени на жалбоподателя санкции са предвидени в членове 11, 18 и 20 от Валутния закон от 1999 г. и Министерско постановление № 10 от 16 декември 2003 г., които наказват нарушението, в което се обвинява заинтересованото лице, а именно неизпълнение на задължението, свързано с деклариране на парични суми в брой при преминаване на българската граница (вж. параграфи 17 и 18 по-горе). Освен това, от съответните разпоредби на ДФЕС и Регламент (ЕО) № 1889/05 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г., както са тълкувани от Съда на Европейския съюз в неговата практика, се оказва, че първичното право

и вторичното законодателството на Европейския съюз по принцип не се противопоставят държавите-членки на Съюза да установят задължение за деклариране за физическите лица, които пренасят пари в брой от една към друга държава-членка (вж. параграфи 22, 23, 25 и 26 по-горе). В тази връзка следва да се отбележи, че според информацията, с която Съдът разполага, няколко държави-членки на Европейския съюз са избрали да въведат подобни мерки за контрол, под различни форми и условия (вж. параграф 24 по-горе).

58. В конкретния случай Съдът не се счита за призован да определи абстрактно дали, предвид санкциите, предвидени от съответното българско законодателство, тази национална разпоредба може да се счита за съвместима с членове 63 и 65 от ДФЕС (вж. параграф 22 по-горе). Той отбелязва, че на първо място отговорността на националните власти и по-конкретно на съдилищата е да тълкуват и прилагат националното законодателство, дори когато то препраща към международното право или международните споразумения. По същия начин съдебните органи на Европейския съюз са в най-добра позиция да тълкуват и прилагат правото на ЕС (*Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi c. Irlande* [GK], № 45036/98, § 143, ЕСПЧ 2005-VI и *Jeunesse c. Pays -Bas* [GC], № 12738/10, § 110, 3 Октомври 2014 г.). Съгласно фактите, с които разполага по настоящото дело, Съдът счита, че намесата, от която се оплаква жалбоподателят, е „предвидена от закона“ по смисъла на съдебната му практика (вж. например *Beyeler c. Italie* [GC], № 33202/96, §§ 108 и 109, ЕСПЧ 2000-I). При анализ на пропорционалността на въпросната намеса той ще вземе предвид вида и тежестта на санкциите, наложени на жалбоподателя (вж. параграфи 60 *in fine* и 63 по-долу).

59. Съдът може да приеме аргумента на Правителството (вж. параграф 53 по-горе), според който оспорените мерки имат за цел да контролират внасянето и изнасянето на парични средства в брой и следователно да се борят срещу незаконното изнасяне на платежни средства, което се анализира като „законни цели“, отговарящи на общия интерес, по смисъла на втори параграф от член 1 от Протокол №1.

60. Остава да се установи дали властите по конкретното дело са установили разумно съотношение на пропорционалност между използваните средства и преследваната цел. С други думи, Съдът трябва да установи дали е постигнато справедлив баланс между изискванията за обществен интерес и защитата на основните човешки права, като се вземе предвид свободната преценка, предоставена на държавата по този въпрос (*Grifhorst*, цитиран по-горе, § 94). За целта той ще вземе предвид вида и тежестта на нарушението, в което е обвинен жалбоподателя, поведението на последния и вида и тежестта на наложените санкции (*Grifhorst*, цитиран по-горе, §§ 95-105 и *Gabrić*, цитиран по-горе, §§ 36-39).

61. Съдът отбелязва преди всичко, че жалбоподателят е санкциониран в рамките на административна процедура за това, че не е декларирал пред българските митнически органи сумата от 34 300 евро, която е пренасял. Изглежда, че законността на произхода на тези пари не е предизвикала никакво съмнение: жалбоподателят е представил банкови документи и е предоставил логично обяснения по този въпрос по време на съпътстващото наказателно производство и органите, отговорни за разследването са приели тези обяснения (вж. параграфи 8 и 9 по-горе). Наказателното производство срещу него за същите деяния е прекратено и българските власти не са подозирали заинтересованото лице в никаква незаконна дейност. От тук следва, че нарушението, за което жалбоподателят е санкциониран, е неизпълнение на задължение за деклариране пред митническата органи.

62. Що се отнася до поведението на жалбоподателя, Съдът отбелязва, че когато жалбоподателят е попитан от митническия служител, той не се е опитал да укрие парите, а напротив незабавно е представил въпросната сума (вж. параграф 5 по-горе). Националните органи, които са гледали наказателното и административното дело, образувани по този въпрос, са установили, че жалбоподателят не е извършил умишлено нарушение, а административно нарушение по непредпазливост (вж. параграфи 9 и 16 по-горе).

63. Съдът припомня своята добре установена съдебна практика, според която в такава ситуация санкцията трябва да съответства на сериозността на констатираното нарушение, а именно неизпълнение на задължението за деклариране, а не на сериозността на предполагаемо, но недоказано нарушение, като пране на пари или данъчна измама (*Ismayilov c. Russie*, № 30352/03, § 38, 6 ноември 2008 г., и *Grifhorst*, посочен по-горе, § 102). В настоящото дело жалбоподателят е бил санкциониран с глоба в размер на 1000 лв. (около 500 евро), което е минималната сума, предвидена в националното законодателство за валутите (вж. параграф 17 по-горе). Освен това, в съответствие с националното законодателство цялата недеклаирана сума от 34 300 EUR е отнета (вж. параграф 17 *in fine* по-горе), . Трябва да се отбележи, че конфискацията на тази сума е преследвала чисто наказателна цел, тъй като не е имала за цел да компенсира каквито и да било щети, понесени от държавата, и които биха били резултат от нарушението на жалбоподателя. Правителството не е доказало по убедителен начин, че е било необходимо административната глоба да се комбинира с конфискацията на сто процента от недеклаираната сума, за да може да се осигури възпиращият и наказателен ефект от административната санкция и да се предотвратят последващи нарушения на въпросното задължение за деклариране.

64. Съдът счита, че настоящото дело трябва да се разграничи от делото *Karapetyan c. Géorgie* (№ 61233/12, 15 октомври 2020 г.), при

което се заключи, че няма нарушение на член 1 от Протокол № 1 от Конвенцията, доколкото жалбоподателката в този случай е била добре запозната с наличието на задължение за деклариране при преминаване на границата с пари в брой, където тя умишлено е скрила недекларираните пари и е санкционирана само с конфискация на недекларираната сума, без да ѝ бъде наложена и допълнителна глоба, и където не е представила никакъв документ, установяващ законен произход на конфискуваните пари (*ibid.*, §§ 38 и 39).

65. От друга страна, ситуацията на жалбоподателя в настоящия случай има прилики с тази на жалбоподателите в горепосочените дела на *Gabrić* (§ 39), *Ismayilov* (§ 38) и *Togrul* (§ 45). Както и при тези дела, в настоящото дело Съдът констатира, че конфискацията на сто процента от недекларираната сума, наложена на жалбоподателя поради неизпълнението на задължението му за деклариране, е непропорционална и че му налага прекомерна тежест.

66. Следователно е налице нарушение на чл. 1 от Протокол №1 от Конвенцията.

IV. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА, ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЛЕН 1 ОТ ПРОТОКОЛ № 1

67. И накрая, жалбоподателят твърди, че не е разполагал с ефективни вътрешноправни средства за защита, които биха му позволили да поправи предполагаемото нарушение на член 1 от Протокол № 1 от Конвенцията.

Той се позовава на член 13 от Конвенцията, който гласи следното:

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в (...) Конвенцията, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушенията да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.“

A. По допустимостта

68. Като констатира, че тази жалба не е явно необоснована, нито недопустима на друго основание, посочено в чл. 35 от Конвенцията, Съдът я обявява за допустима.

B. По същество

69. Жалбоподателят твърди, че не е разполагал с ефективно правно средство за защита, с което да може да се предпази от необоснованата според него намеса в правото му мирно да се ползва от своите притежания. По-конкретно посочва, че съдилищата не отговорят на неговия аргумент, основан на предполагаема несъвместимост на санкциите, наложени с правото на Европейския съюз, и че не са се

опитали да установят дали въпросните мерки са пропорционални, така че обжалването му пред административните съдилища е било без резултат.

70. Правителството отговоря, че жалбата, подадена от жалбоподателя пред административните съдилища, е имала всички характеристики на ефективно вътрешноправно средство за защита. То твърди, че самият факт, че жалбоподателят не е спечелил делото, не може да накара Съда да установи нарушение на член 13 в настоящото дело.

71. Съдът припомня, че член 13 от Конвенцията гарантира на жалбоподателите „ефективно“ вътрешноправно средство за защита, в смисъл, че може да предотврати появата или продължаването на твърдяното нарушение или да предостави на жалбоподателя подходяща защита за всяко нарушение, което вече е настъпило (*Kudla c. Pologne* [GC], № 30210/96, § 158, ЕСПЧ 2000-XI).

72. Съдът отбелязва, че установеното в този случай нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията е резултат от решението, взето на 25 ноември 2009 г. от ръководителя на митническата служба, с което е наложена глоба на жалбоподателя и конфискация на парите, които е носил. Този акт обаче подлежи на обжалване пред административните съдилища, които жалбоподателят вече е упражнил (вж. параграфи от 11 до 16 по-горе).

73. Трябва да се отбележи, че нищо в конкретния случай не води до заключението, че това средство за защита не е било такова, че да предотврати предполагаемото нарушаване на правото на мирно ползване на притежанията: ставало е въпрос за правно средство за защита, представено на съдилищата, установени по закон, предлагащи всички гаранции за справедлив процес, притежаващи необходимата компетентност за разглеждане на спора по същество и чиито решения биха могли да доведат до отмяна на обжалваното решение, взето от ръководителя на митническата служба. Самият факт, че съдилищата не са удовлетворили иска на жалбоподателя, само по себе си не може да постави под въпрос ефективността на това средство за защита, като се има предвид, че „ефективността“ на дадено „средство за защита“ по смисъла на член 13 не зависи от сигурния благоприятен резултат за жалбоподателя (*Kudla*, цитирано по-горе, § 157).

74. Изложените по-горе съображения са достатъчни, за да позволят на Съда да заключи, че жалбоподателят е разполагал с ефективно вътрешноправно средство за защита, за да отстрани твърдяното нарушение на правото му на мирно да се ползва от своите притежания.

75. Ето защо в конкретния случай не е налице нарушение на член 13 от Конвенцията, комбиниран с член 1 от Протокол № 1.

V. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

76. Съгласно чл. 41 от Конвенцията:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“ “

A. Вреди

77. Жалбоподателят претендира 76 660,28 евро (EUR) имуществени вреди, сума, която съответства на отнетите 34 300 евро, плюс лихви за забава, начислени за периода между 9 февруари 2009 г. и 26 ноември 2020 г., и към която се добавят изплатените 500 евро за глоба. Освен това жалбоподателят претендира допълнителни 10 000 евро за неимуществени вреди.

78. Правителството счита тези претенции за необосновани и прекомерни.

79. Съдът установи, че сумата от 34 300 евро е конфискувана от жалбоподателя в нарушение на член 1 от Протокол № 1 към Конвенцията. Той припомня, че държавите имат свобода на преценка при определяне на точния размер на санкциите, които трябва да бъдат наложени при такива обстоятелства, като избират например да удържат определен процент от недекларираната сума (*Grifhorst*, цитиран по-горе, §§ 83, 100, 101 и 103). Или както е в настоящия случай, конфискацията на цялата недекларирана сума се изисква от приложимото национално законодателство (вж. параграф 17 *in fine* по-горе). Следователно Съдът може да присъди само равностойността на конфискуваната сума (вж. *mutatis mutandis*, *Gabrić*, цитиран по-горе, § 48, и *Togrul*, цитиран по-горе, § 59). Освен това, като се вземат предвид конкретните обстоятелства по делото и доводите, както и представените от страните доказателства, той преценява, че няма нужда да се уважава искът на жалбоподателя по отношение на претендираните лихви за забава за периода между 9 февруари 2009 г. и 26 ноември 2020 г. (вж. параграф 77 по-горе).

80. По тези причини счита, че на наследниците на жалбоподателя следва да бъдат присъдени 34 300 евро обезщетение за имуществените вреди, плюс всяка сума, която може да бъде дължима като данък върху тази сума.

81. По отношение на неимуществените вреди, при обстоятелствата по делото, Съдът приема, че установяването на нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 представлява достатъчно справедливо удовлетворение (*Gabrić*, цитиран по-горе, § 49, и *Togrul*, цитиран по-горе, § 60).

В. Разходи и разноси

82. Жалбоподателят претендира обща сума от 4423,64 евро за разноси и разходи, които твърди, че е направил във връзка с производството пред Съда. Моли Съда да разпорежи внасянето на тази сума по банковата сметка на адвокатска кантора „Екимджиев и съдружници“, след приспадане на 1800 евро, които жалбоподателят е платил предварително на представляващите го.

83. Правителството оспорва това твърдение и счита, че исканата сума е прекомерна и необоснована.

84. Съгласно практиката на Съда присъждането на разходи и разноси на жалбоподател предполага последните да са действително и необходимо направени и да са разумни по своя размер. В конкретния случай, като взе предвид документите, с които разполага, и горепосочените критерии, Съдът счита за разумно да присъди на жалбоподателя сумата от 3500 евро за производството, водено пред него, от които 1700 евро да бъдат внесени директно по сметката на адвокатска кантора „Екимджиев и съдружници“ (вж. *mutatis mutandis*, *Khlaifia et autres c. Italie* [GC], № 16483/12, § 288, ЕСПЧ 2016 (извлечения)), а 1800 евро да се внесат по сметката на наследниците на г-н Стоян Николов.

С. Лихва за забава

85. Съдът счита за уместно лихвата за забава да бъде обвързана с пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, към която се добавят три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ ПРИЧИНИ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Постановява*, че наследниците на жалбоподателя - г-жа Костадинка Николова, г-н Тодор Николов и г-н Иван Николов, имат право да продължат настоящото производство вместо него;
2. *Обявява* оплакванията по чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията и чл. 13 от Конвенцията за допустими, а останалата част от жалбата за недопустима;
3. *Постановява*, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията;
4. *Постановява*, че не е налице нарушение на чл. 13 на Конвенцията, във връзка с чл. 1 от Протокол № 1;

5. *Постановява*, че установяването на нарушение на чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията представлява достатъчно справедливо удовлетворение за понесените неимуществени вреди;
6. *Постановява*
- а) че държавата ответник следва да заплати заедно на наследниците на жалбоподателя в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с чл. 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, които се изчисляват в български лева по курса, приложим към датата на изплащането:
 - i. 34 300 EUR (тридесет и четири хиляди и триста евро) плюс всички суми, които могат да бъдат наложени като данъци, за материални щети;
 - ii. 3 500 евро (три хиляди и петстотин евро), плюс всяка сума, която може да бъде дължима от тази сума от наследниците на жалбоподателя като данък, за разноси и разходи, от които 1700 евро (хиляда седемстотин евро) да бъдат внесени по сметката на адвокатската кантора „Екимджиев и съдружници“ и 1800 евро (хиляда осемстотин евро) да бъдат внесени по сметката на наследниците на г-н Стоян Николов;
 - б) че от изтичането на гореспоменатия срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочената сума в размер, равен на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка за периода на забава, към която се добавят три процентни пункта.
7. *Отхвърля* останалата част от иска за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и оповестено писмено на 20 юли 2021 г. съгласно правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

{подпис_p_2}

Андреа Тамиети
секретар

Тим Айке
председател